[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 2024 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਸੀ 53

ਐਮਐਸ ਮੰਗਲਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੋਟਾਯਮ

ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੋਟਾਯਮ

(2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8580-8582)

23 ਜਨਵਰੀ 2024

[ਬੀਵੀ ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਭੂਯਾਨ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਯੂ.ਐੱਸ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ 147 ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦਾ 148, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 147 ਅਤੇ 148 ਇੱਕ ਸਮਾਪਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਯੂ.ਐੱਸ 147 ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂ.ਐੱਸ. 148 - ਸਥਿਰਤਾ:

ਹੋਲਡ: ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-94 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਗਲੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬਚਣਾ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - ਦੇਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਏ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। - ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਅਜਿਹੀ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸਨ। - ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਅਸਥਾਈ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ।

ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। **[ਪਾਰਾ 41-45]**

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 - ਐਸ 147 - ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ - 'ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ' - ਦਾ ਮਤਲਬ:

ਹੋਲਡ: ਸ਼ਬਦ 'ਖੁਲਾਸਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ, ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ - ਸ਼ਬਦ 'ਸੱਚਾ' ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਹੀ, ਸਟੀਕ, ਅਸਲ, ਸੱਚਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ - ਸ਼ਬਦ 'ਪੂਰਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ - ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ। ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਫਾਈਲਿੰਗ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ - ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। **[ਪੈਰਾ 31]**

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 - ਐੱਸ. 147 - ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਰਾਇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ:

ਆਯੋਜਤ: "ਰਾਇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜੋ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਗਠਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਏ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਜੋ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸੀ - ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਅਧੂਰਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਏ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। **[ਪਰਾ 36]**

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 - ਐੱਸ 139 - ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਆਯੋਜਤ: ਐੱਸ 139 ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ. **[ਪਰਾ 41]**

ਐੱਸ 139 - ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ - ਕਦੋਂ ਅਵੈਧ ਵਾਪਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ:

ਹੋਲਡ: ਯੂ.ਐੱਸ 139(9), ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਬੋਝ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਵਾਪਸੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਟਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। **[ਪਰਾ 24.1-24.2]**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, [1961] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 241 : (1961) 41 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 1991 – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਐਮਐਸ ਫੂਲ ਚੰਦ ਬਜਰੰਗ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, [1993] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 28 : (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ77; ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਟੀ.ਓ., ਕਲਕੱਤਾ, [1996] 3

ਸਪਲਾਈ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ627 : (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ534; ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਕੇਲਵੀਨੇਟਰ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ, [2010] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ768 : (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ723; ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ ਬਨਾਮ ਬਿਮਲ ਕੁਮਾਰ ਦਮਾਨੀ, (2003) 261 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 87 (ਕੈਲ); ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਬਨਾਮ ਲਖਮਣੀ ਮੇਵਾਲ ਦਾਸ, [1976] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ956 : 1976 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ757 : 1976 (103) ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ437 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.ਐਮਐਸ ਮੰਗਲਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੋਟਾਯਮ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੋਟਾਯਮ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਪੀਰੀਅਡੀਕਲਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰ, ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ, ਵਾਲੀਅਮ 2, ਐਡੀਸ਼ਨ 6 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961; ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ; ਸਿੱਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ; ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ; ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਰਵਾਈ; ਆਮਦਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ; ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ; ਭੁੱਲ; ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ; ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ; ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ; ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8580-8582

2009 ਦੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ ਨੰਬਰ 400 ਅਤੇ 557 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.10.2009 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2011 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8599-8603, 8604, 8593-8598, 8583-8587 ਅਤੇ 8588-8592

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਰਾਘੇਂਥ ਬਸੰਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੌਸ਼ਿਤਾਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਿਜ਼ ਮੈਥਿਊ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐੱਨ. ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਬਾਜਪਾਈ, ਸੁਯਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ, ਟੀ. ਐੱਸ. ਸਬਰੀਸ਼, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਉੱਜਲ ਭੂਆ, ਜੇ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਰਥਾਤ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 147 (ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਐਕਟ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਹੈ? ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ

ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਡਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੋਚੀਨ ਬੈਂਚ, ਕੋਚੀਨ ('ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ' ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਨੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 260ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ") ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

3. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਘੇਂਥ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਮਾਲੀਆ (ਦੁਬਾਰਾ, ਹੋਵੇਗਾ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਮਾਲੀਏ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

4. ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

5. ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਅਸੀਂ 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8580, 8581 ਅਤੇ 8582 (ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਮੰਗਲਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੋਟਾਯਮ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੋਟਾਯਮ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-91, 1991-92 ਅਤੇ 1992-93 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

7. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1994-95 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ "ਮੰਗਲਮ" ਬ੍ਰਾਂਡ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1994-95 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਸਮੇਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

8. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-91 ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ 22.10.1991 ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5,99,390.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 5,63,920.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਗਣਨਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ 03.12.1995 ਨੂੰ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ (ਵਿਭਾਗ) ਦੁਆਰਾ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਆਮਦਨੀ

ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਜੋੜ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 29.01.1992 ਰਾਹੀਂ ਖੁਲਾਸਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ।

9. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1991-1992 ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-1991 ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ 22.10.1991 ਨੂੰ 21,66,760.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖਾਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ 8,21,24,873.00 ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਡਿਟ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 8,21,24,873.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਇਨਕਮਿੰਗ ਅਤੇ ਆਊਟਗੋਇੰਗ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਨਕਮਿੰਗ ਅਤੇ ਆਊਟਗੋਇੰਗ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਿਚ 29,17,931.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਕਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਰਚ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਾਊਚਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 29.01.2022 ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ 1,50,000.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1992-1993 ਲਈ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 07.12.1992 ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10,50,000.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 28.01.1993 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 44,75,212.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ ਕਮਾਈ 7,16,95,530.00 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਸੀਦਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਘਟਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 41,63,500.00 ਰੁਪਏ ਸੀ।

10.1 ਆਡਿਟ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ

ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ 7,22,94,757.00 ਰੁਪਏ ਆਈ. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਘਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 7.50% ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ 7,22,94,757.00 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। . ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦ 7,62,94,757.00 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਟਰਨਓਵਰ 'ਤੇ 7.50% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਘਟਾਓ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਾਇਆ ਮੁਨਾਫਾ 57,22,106.00 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 41,23,500.00 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 22,95,872.00 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੱਢਿਆ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 26.03.1993 ਦੁਆਰਾ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1992-1993 ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ 10,00,000.00 ਰੁਪਏ ਸੀ।

11. ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-1994 ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਸੀ। ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 31.03.1993 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ 1,85,75,455.00 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 31.12.1985 ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ 2,55,117.00 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੇਰਮਾ ਵਰਗੀਸ, ਜਿਸਦਾ "ਮੰਗਲਮ ਫਾਈਨਾਂਸ" ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਹੇਠ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ 1985 ਤੋਂ 1993 ਤੱਕ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ 1,83,20,338.00 (ਰੁ. 1,85,75,455.00 - ਰੁਪਏ 2,55,117.00) ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ 1988-1989 ਤੋਂ 1993-1994 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 29.03.2000 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-1991 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ 29.01.1992 ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988 - 1989 ਅਤੇ 1989 - 1990 ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਸਿਰਫ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 144/147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 21.03.2002 ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 29,66,910.00 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵੰਡਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

13. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1991-1992 ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 144/147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 21.03.2002 ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 13,91,700.00 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

14. ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1992-1993 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 144/147 ਦੇ ਤਹਿਤ 21.03.2002 ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 25,06,660.00 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 1990-91, 1991-92 ਅਤੇ 1992-93 ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 50,96,041.00 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਬਚੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਸ੍ਰ. ਨੰ	ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ	ਰਕਮ
1.	1990-91	19,05,476.00 ਰੁਪਏ
2.	1991-92	16,83,910.00 ਰੁਪਏ
3	1992-93	15,06,655.00 ਰੁਪਏ
ਕੁੱਲ		50,96,041.00 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਗੋਲ ਬੰਦ 50,96,040.00 ਰੁਪਏ

16. ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ 1990-91, 1991-92 ਅਤੇ 1992-93 ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ), IV ਕੋਚੀਨ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਏ) "ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)।

ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਆਧਾਰ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ

ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਅਰਥਾਤ 1992-93 ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 31.03.1997 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ 29.03.2000 ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਤਿੰਨੇਂ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਕਰੀ ਟਰਨਓਵਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਬਚੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 282(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਫਰਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16.1. ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ (ਏ) ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ (ਏ) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139(9)(ਐੱਫ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 26.02.2004 ਦੇ ਆਮ ਅਪੀਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੀਆਈਟੀ (ਏ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 147 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੇ ਬਚੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ (ਏ) ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ 1987-88 ਤੋਂ 1993-94 ਲਈ ਅਣਵਿਆਖਿਆ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 1,44,02,560.00 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸਿਤ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਚੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋ-ਰੇਟਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

ਸ੍ਰ. ਨੰ	ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ	ਬਚੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ
1.	1990-91	24,98,755.00 ਰੁਪਏ
2.	1991-92	23,01,204.00 ਰੁਪਏ
3	1992-93	20,20,895.00 ਰੁਪਏ
ਕੁੱਲ		68,20,854.00 ਰੁਪਏ

16.2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 50,96,040.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬਚੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 68,20,854.00 ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।

16.3. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੀਆਈਟੀ (ਏ) ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1986-87 ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 31.12.1985 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ 31.03.1993 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਨੇ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 31.03.1989 ਨੂੰ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ 26.03.2002 ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀਆਈਟੀ(ਏ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੈਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 31.12.1985 ਅਤੇ 31.03.1993 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ।

17. ਮਿਤੀ 26.02.2004 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

(i) ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-91 ਲਈ ਆਈਟੀਏ ਨੰਬਰ 282(ਕੋਚ)/2004।

(ii) ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1991-92 ਲਈ ਆਈਟੀਏ ਨੰਬਰ 283(ਕੋਚ)/2004।

(iii) ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1992-93 ਲਈ ਆਈਟੀਏ ਨੰਬਰ 284 (ਕੋਚ)/2004

17.1. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਵੀ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ।

17.2. 29.10.2004 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਈਟੀ (ਏ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

18. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990-91, 19919-2009 ਦੇ ਆਈਟੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 400, 557 ਅਤੇ 558 ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 260 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1992-93। ਤਿੰਨੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 12.10.2009 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ।

19. ਇਹ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

20. ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (9) ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਿਟਰਨ ਧਾਰਾ 139 (9) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋਵੇ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ।

20.1. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਸੀਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਕਾਈ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ; ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ।

20.2. ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ, ਇੱਕ ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-1990 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਈਟੀ(ਏ) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਨਾਫਾ ਸਿਰਫ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸੀਆਈਟੀ (ਏ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ, ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ (ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ) ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੂੰਜੀ

ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬਚਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

20.3. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 31.03.1989 ਅਤੇ 31.03.1993 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 31.12.1984 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਡਿਟ ਜਾਂ ਅਣ-ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 31.03.1993 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31.03.1989 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖਾਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-1994 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989 - 1990 ਤੋਂ 1992-1993 ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਅਜਿਹੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 148 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1990 - 1991, 1991 - 1992 ਅਤੇ 1992 - 1993 ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 29.01.1992, 29.01.1992 ਅਤੇ 26.03.1993 ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਜੋ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

21. ਮਿਸਟਰ ਰਾਘੇਂਥ ਬਸੰਤ, ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

21.1. ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਹੈ ਜੋ "ਮੰਗਲਮ" ਬ੍ਰਾਂਡ ਨਾਮ ਹੇਠ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਹਫਤਾਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸ ਨੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1985-1986 ਤੱਕ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। 31.12.1985 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਉਕਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਬਹਾਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਲਈ ਅਗਲੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਾਭ-ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਡਿਟ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ।

21.2. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਰਿਟਰਨ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-1994 ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ 27.01.1994 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

21.3. ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਅੱਠ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ 1990 - 1991, 1991 - 1992 ਅਤੇ 1992 - 1993 ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 29.03.2000 ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ 31.12.1985 ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਜਾਣ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲੀਏ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988 - 1989 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਤ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1990 - 1991, 1991 - 1992 ਅਤੇ 1992 -1993 ਲਈ ਮੁਨਾਫਾ 1,86,57,246.00 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ 16,64,518.00 ਰੁਪਏ ਤੱਕ, 1,69,92,728.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੀ।

21.4. ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 144/147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 1986 ਤੋਂ 1993 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989 - 1990, ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਤਾ ਬੁੱਕਾਂ ਦੀ

ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

21.5 ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਐਕਟ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਿਨਾਂ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐਫ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਸਗੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅੱਠ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ।

21.6. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵੇਰਵੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਕਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ, ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ, ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ, ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਲਈ ਵੀ।

21.7. ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾ ਸਕੇ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1985 - 1986 ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 - 1994 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989 - 1990 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ, ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਟੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ), ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-1990 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਅਜਿਹੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲੇਗਾ, ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

(i) ਮੈਸਰਜ਼ ਫੂਲ ਚੰਦ ਬਜਰੰਗ ਲਾਲ ਬਨਾਮ. ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ77.

(ii) ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਆਈ.ਟੀ.ਓ, ਕਲਕੱਤਾ, (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ534.

21.8. ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਈਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਲਵੀਨੇਟਰ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ, (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 723. ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

22. ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

22.1. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 (1) ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਕਦ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐੱਫ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

22.2. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (9) (ਐਫ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

22.3. ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੇਸ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ।

22.4. ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੋ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇੱਕ 31.12.1985 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1986-1987 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ 31.03.1994 ਦੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਸਾਲ 1994-1994 ਦੇ ਸਾਲ 1994-1994 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। 1995 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਾਧਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-1989 ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਰਥਾਤ ਸੀਆਈਟੀ(ਏ) ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਬਚੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

22.5. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾ ਸੰਕਲਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (9), 143, 144, 145, 147, 148, 149 ਅਤੇ 151 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ 01.04.1989 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 01.04.1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

147 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 144/147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ।

22.6. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। 01.04.1989 ਤੋਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 (1) (ਬੀ) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੀਮਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਰ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਮਦਨ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਚੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 1990 – 1991, 1991 – 1992 ਅਤੇ 1992 – 1993 ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 29.03.2000 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਨ।

22.7. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, (1961) 41 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ1991 ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਬੋਝ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

22.8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

23. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

24. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ XIV ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 139 ਤੋਂ 158 ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 139 ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਸੀ, ਅਧਿਕਤਮ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਕਰ, ਉਹ

ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

24.1. ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 139 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (9)(ਐੱਫ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (9) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ. ਜੇਕਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਵਾਪਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਟਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (9) ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਧੀਨ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਕਲਾਜ਼ (ਐਫ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰਨਓਵਰ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ, ਕੁੱਲ ਲਾਭ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਣਦਾਰਾਂ, ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

24.2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 139 ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (9) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਹਨ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰਨਓਵਰ ਆਦਿ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। .

25. ਧਾਰਾ 142 ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗਣ ਲਈ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ.

26. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 143 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

26.1. ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ।

26.2. ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ। ਉਕਤ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ।

27. ਧਾਰਾ 144 ਵਧੀਆ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ

ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਿਰਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ।

28. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 147 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 147 ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ:

147. ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।–ਜੇ

(ਏ) ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਦੇਣ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ, ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ,

ਉਹ, ਸੈਕਸ਼ਨ 148 ਤੋਂ 153 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 148 ਤੋਂ 153 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ)।

28.1. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ 01.04.1989 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 147 ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ:

147. ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।–ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ 153 ਤੱਕ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਭੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 148 ਤੋਂ 153 ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

28.2. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, 01.04.1989 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਉਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ 01.04.1989 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ

ਬਦਲਾਅ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਲਈ, 01.04.1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

28.3. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚੋਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ "ਰਾਇ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 147 ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਪਹੁਦਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਨੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1989 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1989 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 147 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

147. ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।–ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 148 ਤੋਂ 153 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ

ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਭੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 148 ਤੋਂ 153 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

28.4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 147 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ

ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 147 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

29. ਧਾਰਾ 148 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦਿ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ., ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਮੰਗੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

30. ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ 143 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 147 ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ 50,000 ਜਾਂ ਵੱਧ।

31. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰ, ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ, ਵਾਲੀਅਮ 2, ਐਡੀਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਪਤ, ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। 'ਖੁਲਾਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੀਆਈਟੀ ਬਨਾਮ, ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ, ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ। ਬਿਮਲ ਕੁਮਾਰ ਦਮਾਨੀ, (2003) 261 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ87 (ਕੈਲ)। ਸ਼ਬਦ 'ਸੱਚਾ' ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ, ਸਟੀਕ, ਵਾਸਤਵਿਕ, ਸੱਚਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। 'ਪੂਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ। ਛੁਪੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 'ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੀ ਸਵੈਇੱਛਤ

ਫਾਈਲਿੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿਲੋਂ ਸੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

32. ਆਉ ਹੁਣ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ। ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ)। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਘੱਟ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 22, ਜਾਂ (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ (i) ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ. ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ" ਹਰ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤੱਥ ਕੀ ਹਨ। ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਬਨਾਮ. ਲਖਮਣੀ ਮੇਵਲ ਦਾਸ, 1976 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ757; 1976 (103) ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ437. ਸਮੀਕਰਨ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਾਂ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਗੱਪਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸੱਚੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

33. ਫੂਲ ਚੰਦ ਬਜਰੰਗ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਝੂਠ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨਾ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ "ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ"। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਧੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 147 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਖਾਸ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਲਾਭ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

25. .....ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਤਾਜ਼ੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਪਰ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਅਦਾਲਤ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੱਚਾ ਸੀ ਜਾਂ

ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਅਗਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147(ਏ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋਹਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ।·····

34. ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੱਥ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚ ਹੈ। ਫੂਲ ਚੰਦ ਬਜਰੰਗ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 147 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

35. ਕੇਲਵੀਨੇਟਰ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ "ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ 01.04.1989 ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (ਏ) ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਜਾਂ (ਬੀ) ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,

ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ।ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ 01.04.1989 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, 01.04.1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 147 ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏ ਦੇ ਬਦਲਾਵ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਈ.

35.1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਟੈਕਸ ਬੋਰਡ (ਸੀ.ਬੀ.ਡੀ.ਟੀ.) ਦੇ 31.10.1989 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰਬਰ 549 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਤੋਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ "ਰਾਇ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਪਹੁਦਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿਓ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ 1989 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰਾਏ ਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

6. ਸਾਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਕਲਪਿਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਉਸ ਕੋਲ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੁਝ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ "ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟੈਸਟ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 1-4-1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ "ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ" ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਬਚੀ ਹੈ।

ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 147 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਸਗੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ "ਰਾਇ" ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਉਕਤ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ "ਰਾਏ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

36. "ਰਾਇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟੇਕਸਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਸਮੀਕਰਨ "ਰਾਇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜੋ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਗਠਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਏ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਦੇ ਕਥਿਤ ਬਚਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਅਧੂਰਾ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਏ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

37. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾ ਸੰਕਲਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ।

ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਵਾਈ 1989-90 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰ ਪੂੰਜੀ ਰੁ. 20,50,000/-

ਨਿਵੇਸ਼ ਭੱਤਾ ਰੁ 41,47,873/-

ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤਾ ਰੁ. 44,28,597/-

ਕੁੱਲ ਰੁ. 1,06,26,470/-

ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੀ / ਐੱਸ / ਪੀ ਅਤੇ L ਖਾਤਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਏ.ਵਾਈ 1993-94 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ/ ਪੀ ਅਤੇ L ਖਾਤਾ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰ ਪੂੰਜੀ ਰੁ. 20,50,000/-

ਨਿਵੇਸ਼ ਭੱਤਾ ਰੁ. 40,02,614/-

ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤਾ ਰੁ. 1,65,25,455/-

ਕੁੱਲ ਰੁ. 2,25,78,069/-

ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਤਰ 1,19,51,599/- ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ.ਵਾਈ 1990-91 ਤੋਂ 1993-94 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ। ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਵਾਈ 1993-94 ਦਾ ਲਾਭ ਰੁਪਏ ਹੈ। 5,08,548/-। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਨਾਫਾ 1990-91, 1991-92 ਅਤੇ ਏ.ਵਾਈ 1992-93 ਰੁਪਏ ਹੈ। 1,14,43,051/-। ਲਾਭ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਡਰਾਇੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ. ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

	ਡਰਾਇੰਗ	ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ
1990-91	20,30,584/- ਰੁਪਏ	2,48,287/- ਰੁਪਏ
1991-92	18,87,648/- ਰੁਪਏ	
1992-93	29,12,038/- ਰੁਪਏ	2,72,212/- ਰੁਪਏ
1993-94 (ਅੰਕੜੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।)	68,30,270/- ਰੁਪਏ	3,83,925/- ਰੁਪਏ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਾਭ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। 1,86, 57, 246/- (1,14,43,051 68,30,270 3,83,925)। ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਲਈ, 1,69,92,728 ਰੁਪਏ ਯਾਨੀ (18657246 – 1664518) ਹੈ।

ਏ.ਓਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਲਈ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏ.ਵਾਈ	ਏ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿਕਰੀ	ਘਟਾਓ	ਸੰਤੁਲਨ	ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ
1990-91	90079199	4329815	85749384	6324989
1991-92	82124877	6222432	75902441	5598817
1992-93	72294757	3575079	68719678	5068892
ਕੁੱਲ ਘੱਟ-ਮੁਲਾਂਕਣ				16992728

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉੱਪਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਮਦਨ, ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਿਰਫ ਸਮੱਗਰੀ। ਅਫਸਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਸੀ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-94 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਤੁਲਨਾ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਚਾਲੂ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਅੰਡਰ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 1,69,92,728.00 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਉਸਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ।

39. ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਾਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਲਈ ਲੇਖਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸਾਲ-ਵਾਰ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਲਾਭ-ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 1993-94. ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। -94 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

40. ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1986-87 ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 31.12.1985 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮਤ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-94 ਲਈ 31.03.1993 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੇਜ਼ਰ ਬੈਲੰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 31.03.1989 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ

ਇਸ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 26.03.2002 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।ਦੇਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ।

41. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 139 ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਝ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਝੂਠਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1993-94 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

42. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3)

ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 143(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 142(1), (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

43. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (9)(ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਰਿਟਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਕੀਤਾ। ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ 143. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ

ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੁਕਸਦਾਰ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸ(ਨਾਂ) ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਨੁਕਸਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਹੈ। ਬੋਝ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਵਾਪਸੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸਨ।

44. ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਭਾਗ

ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਅਸਥਾਈ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਕਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟਸ, ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਆਦਿ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ.

45. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.09.2009 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 29.10.2004 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

46. ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਨਗੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE